

Česká školní inspekce
Inspektorát v kraji Vysočina

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Speciální školy Třebíč

Cyrilometodějská 22, 674 01 Třebíč

Identifikátor školy: 600 025 683

Termín konání inspekce: 11., 14., 15., 16. a 17. březen 2005

Čj.:	k2-1055/05-11003
Signatura:	ok4ny501

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem příspěvkové organizace s názvem *Speciální školy Třebíč* je s účinností od 17. 6. 2003 *kraj Vysočina*. Organizace je zřízena na dobu neurčitou. Škola má odloučená pracoviště na adresách: Demlova 1031, 674 01 Třebíč a Purkyňovo náměstí 3, 674 01 Třebíč.

Podle *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení s účinností od 18. 9. 2001, čj. 29 424/2001-21 ze dne 22. 1. 2002, sdružuje škola:

- speciální mateřskou školu při nemocnici s kapacitou 12 dětí,
- speciální základní školu při očním oddělení nemocnice s kapacitou 15 žáků,
- zvláštní školu s kapacitou 120 žáků,
- školní družinu s kapacitou 40 žáků,
- školní jídelnu s kapacitou 130 jídel.

V době inspekce bylo na třech pracovištích školy vzděláváno 110 žáků v jedenácti třídách zvláštní školy, 12 žáků v základní škole a 10 dětí ve dvou třídách mateřské školy. Ve dvou třídách zvláštní školy byli zařazení žáci různých postupných ročníků. Podle *Vzdělávacího programu zvláštní školy* čj. 22 980/97-22 probíhala výuka v 11 třídách s celkovým počtem 110 žáků. V rámci jedné třídy zvláštní školy probíhala výuka 2 žáků dle *Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy* čj. 24 035/97-22.

V rámci mimoškolních aktivit se mohou žáci se speciálními vzdělávacími potřebami (zvláštní škola) zapojit do práce v zájmových kroužcích (stolní tenis, sportovní, pěvecký, rybářský, žurnalistický a aerobic. Dále mohou rozvíjet své dovednosti v nepovinných předmětech (anglický a německý jazyk, výpočetní technika, náboženství a logopedie).

PŘEDMĚT INSPEKCE

1. Personální podmínky vzdělávací a výchovné činnosti ve *zvláštní škole* vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
2. Materiálně-technické podmínky vzdělávání a výchovné činnosti ve *zvláštní škole* vzhledem ke schváleným učebním dokumentům ve školním roce 2004/2005.
3. Průběh a výsledky vzdělávání a výchovy ve *zvláštní škole* ve školním roce 2004/2005 vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.
4. Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně-patologických jevů ve *zvláštní škole*.

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuku předmětů učebního plánu pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami (zvláštní škola) zabezpečuje sedmnáct pedagogických pracovníků. Devět má odbornou kvalifikaci, další tři se věnují rozšiřujícímu studiu speciální pedagogiky. Individuální výchovné práce s žáky v rámci vyučovacího procesu se dále aktivně zúčastňují čtyři asistenti učitele. Při přidělování úvazků je v rámci potřeb školy a plnění učebního plánu respektováno předmětové zaměření učitelů včetně jejich zkušeností a zájmů.

Vypracovaný organizační a školní řád určují organizační strukturu školy a chod školy. Pracovníci mají jednoznačně stanovené kompetence a povinnosti ve svých pracovních

náplních. Informovanost pedagogických pracovníků je zajištěna formou pravidelných porad vedení, pedagogických rad, provozních porad a každodenním kontaktem pedagogů s vedením školy. Ve škole pracuje předmětová metodická komise, jejíž plánovaná činnost je zaměřena na zkvalitňování výchovně-vzdělávacího procesu a na další vzdělávání pedagogických pracovníků. Tím je dána učitelům možnost aktivně se podílet na zavádění nových metod a forem práce se znevýhodněnými žáky a přispívat k dalšímu zkvalitňování činnosti školy.

Ve školním roce 2004/2005 ve zvláštní škole nepracuje žádný začínající pedagog. Učitelé bez odborné kvalifikace mají možnost využívat pro řešení konkrétních speciálně-pedagogických otázek k tomuto účelu určeného pedagoga.

Základním prostředkem ovlivňování kvality vzdělávání a výchovy je plánovaná a systematická hospitační a kontrolní činnost. Vedení školy má velmi dobrý přehled o úrovni výuky v jednotlivých předmětech a ročnících. Na základě získaných poznatků přijímá účinná opatření jak ve vztahu ke konkrétním pracovníkům, tak k průběhu vzdělávání v celé škole. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků je zpracován v souladu s metodickým pokynem, k realizovaným vzdělávacím programům a zaměření školy. Pozitivní je aktivní zapojení školy do projektů vyhlášených MŠMT ČR, Fondem Vysočiny, krajem Vysočina a Městem Třebíč.

Kritéria hodnocení pracovníků jsou podrobně rozpracována a jsou uplatňována při hodnocení v souvislosti se změnami nenárokových složek platu všech zaměstnanců. Vedení školy vychází při hodnocení z poznatků získaných v rámci své kontrolní a hospitační činnosti. Systém vedení a hodnocení pedagogických pracovníků má pozitivní vliv na průběh, metody a formy výchovně-vzdělávacího procesu a na jejich profesní růst.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako vynikající.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Zvláštní škola sídlí ve dvou budovách u frekventované silnice v centru města. Přesto je většina z jedenácti kmenových tříd situována do klidové části. V rekonstruované budově je kromě ředitelství umístěn první stupeň s potřebným zázemím, dílna a školní jídelna. V další, udržované starší budově, je umístěn druhý stupeň, odborné pracovny, kabiny, sbírky pomůcek a informační centrum. Všechny třídy jsou vybaveny novým, výškově nastavitelným nábytkem, který umožňuje variabilní uspořádání prostoru. Přestože velikost tříd je vzhledem k počtu žáků dostačující, celkově jsou prostory pro druhý stupeň stísněnější.

Všechny učebny a související školní prostory jsou na mimořádně vysoké estetické úrovni, mají svou identitu a vypovídají o realizaci výchovně-vzdělávacího procesu.

Učitelé i žáci mají dostatek funkčního, účelného a technologicky vyspělého vybavení (učebnic, pomůcek, audiovizuální a informační techniky včetně vyhovujících PC programů a pomůcek pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami). Materiální vybavení vytváří optimální předpoklady pro zajištění názornosti výuky i pro rozvíjení zájmů žáků.

Využívání materiálního vybavení sleduje ředitel při hospitační činnosti a průběžných kontrolách. Případné nedostatky jsou operativně řešeny. Plánování v oblasti materiálně-technických podmínek probíhá formou širší diskuse v metodickém orgánu a upřesňuje se na poradě vedení školy.

Škola se neuzavírá před obyvateli města. Realizuje projekt *Otevřená škola*, kdy pedagogové pořádají ve školní budově každý měsíc veřejně přístupnou akci (besedy, práce s počítačem, internet, květinová slavnost a další). Tím občané získávají možnost k seznámení se školou a její činností.

Ve školním roce 2004/2005 využívá školní prostory na základě smluv o pronájmu jedna fyzická osoba a *Společenstvo Libertas*.

Materiálně-technické podmínky jsou velmi dobré, podporují rozvoj osobnosti žáků a umožňují kvalitně plnit vzdělávací programy.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Škola vzdělává žáky v souladu s rozhodnutím o zařazení do rejstříku škol a postupuje podle platných učebních dokumentů. Učební plán a osnovy Vzdělávacího programu zvláštní školy a Vzdělávacího programu pomocné školy a přípravného stupně pomocné školy jsou dodržovány a povolená tolerance v učebním plánu je optimálně využita pro rozvoj potřeb žáků. Principy těchto vzdělávacích programů jsou v plné míře naplňovány. Vedená kontrolovaná povinná dokumentace průkazně zachycuje průběh vzdělávání. Členění výuky a její režim je v souladu se zásadami vzdělávacích programů. Organizace výchovně vzdělávacího procesu plně respektuje psychohygienické zásady a je optimálně přizpůsobena věku a zejména individuálním potřebám a zájmům žáků. Školní řád upravuje rozvrh vyučovacích hodin a přestávek, styk rodičů s dítětem a se školou, způsob omlouvání žáka, práva a povinnosti žáků. Součástí školního řádu jsou provozní řády odborných učeben, které obsahují především stati o bezpečnosti a chování v těchto učebnách.

Příkladný je přístup celého týmu pracovníků školy k žákům. Školu navštěvují pouze žáci se speciálními vzdělávacími potřebami. Pedagogové mají o žácích přehled a jsou jim k dispozici. Programy podpory a pomoci jsou adresné a účinné. V rámci výukových hodin vytvářejí učitelé prostor a s žáky diskutují nad tématy, která se vztahují k dané problematice.

Systém výchovného poradenství ve škole je funkční. Vychází z deklarovaných cílů a klíčových oblastí koncepce školy, řídí se ročním plánem. Výchovný poradce velmi úzce spolupracuje s metodikem prevence sociálně-patologických jevů.

Informační systém školy vůči rodičům a zákonným zástupcům žáků je funkční a uskutečňuje se prostřednictvím sdělení v žákovských knížkách, ústním jednáním s pedagogy, sociální pracovníci a dalšími zaměstnanci školy.

Průběh a výsledky vzdělávání ve zvláštní škole v předmětech český jazyk, matematika, přírodopis, fyzika, hudební výchova, výtvarná výchova, pracovní vyučování

Příprava pedagogů na výuku byla velmi dobře promyšlená. Zohledňovala odlišné potřeby a věkové možnosti žáků. Výukové cíle byly vhodně stanoveny v návaznosti na znalosti a praktické zkušenosti žáků a na předcházející témata.

Odborná kvalifikace pedagogů pozitivně ovlivňovala vzdělávací proces. Vyučující respektovali skutečnost, že většina žáků potřebuje individuální přístup.

Vybavení tříd bylo velmi dobré a odpovídalo potřebám žáků. Výuka byla neustále podporována pomůckami. Téměř na každou vyučovací hodinu byly vyučujícími připraveny školní tabule, nechyběly profesionálně vyrobené speciální pomůcky (čtecí lupa, stolní počítač), učitelkami vlastnoručně vyrobené materiály pro činnostní učení, pracovní sešity a učebnice.

Jednotlivé hodiny byly členěny tak, aby docházelo k průběžnému naplňování stanovených cílů. Střídal se individuální přístup, skupinová práce a frontální vedení výuky. Při samostatné práci učitelé žákům poskytovali pomoc. Opakování a upevňování probraného učiva byl

věnován dostatek času. Učitelé kontrolovali výsledky žákovských prací a důsledně opravovali chyby. Většinou vytvářeli podmínky pro relaxaci žáků, ale i prostor k prezentaci výsledků jejich práce. Tempo bylo přizpůsobeno spíše pomalejším žákům, což někdy vyvolávalo neklid u těch rychlejších.

Při motivování si učitelé počínali velmi dobře, protože využívali praktické zkušenosti žáků získané v každodenních životních situacích. Tím dokázali žáky zaujmout a získat jejich pozornost k probíranému tématu. Průběžná motivace spočívala v pochvalě či povzbuzení.

Ve všech třídách bylo velmi příjemné pracovní klima. Komunikace mezi žáky a učiteli i mezi žáky navzájem byla vyvážená a respektující dohodnutá pravidla. V rámci kolektivů třídy byly velmi pěkné vztahy. Žáci si vzájemně pomáhali a vyjadřovali si podporu. Ke slabším spolužákům byli velmi tolerantní.

Ve sledovaných hodinách učitelé žáky hodnotili nejčastěji pochvalou a povzbuzením. Žáci se také hodnotili navzájem. Ve většině hodin byli žáci klasifikováni. Vyučující klasifikaci s každým žákem rozebrali a v případě potřeby doporučili opatření k nápravě. Okamžitá zpětná vazba žáky velmi pozitivně stimulovala k dalšímu rozvoji.

Úroveň průběhu a výsledků vzdělávání ve skupině výše uvedených předmětů je vynikající.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Rozsah, zaměření (koncepce, hlavní cíle, klíčové oblasti) a metody autoevaluace umožňují škole věrohodným způsobem získat komplexní informace o kvalitě podmínek, průběhu a výsledku vzdělávání. Zjištěné údaje jsou podrobně analyzovány a interpretovány v evaluační zprávě (*zpráva o stavu školy*), kterou speciální škola poskytuje všem partnerům a zveřejňuje. Zjištěními se prokazatelně zabývají pedagogové školy v rámci činnosti pedagogické rady a předmětové metodické komise. Z údajů jsou vyvozovány závěry, které jsou podkladem pro přijímání systematických opatření, ukládání úkolů, plánování další činnosti školy včetně dalšího vzdělávání a profesního růstu pedagogů, pro systematické změny v pedagogickém procesu a v utváření klimatu školy. Tyto změny zahrnují formy a metody výuky, hodnocení žáků, komunikace apod. Tam, kde je to možné, zahrnují také úpravy učebního plánu nebo obsahu výuky.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Česká školní inspekce hodnotí průběh a výsledky vzdělávání ve sledovaných oblastech jako vynikající.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

Prevence sociálně patologických jevů

Škola se v dané oblasti řídí Metodickým pokynem MŠMT k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení a Metodickým pokynem MŠMT k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže.

Ve škole je ustanoven metodik prevence, který svou funkci vykonává pět let. Prošel základním školením a průběžně se v dané oblasti dále vzdělává. Úzce spolupracuje s vedením školy, výchovným poradcem a třídními učiteli.

K řešení dané problematiky vypracoval Minimální preventivní program, který vychází z analýzy minulého období. Program obsahuje jasné postupné cíle a konkrétní úkoly v jednotlivých oblastech. Tento dokument byl schválen vedením školy, projednán na pedagogické radě a přijat a realizován všemi zaměstnanci. Akce v něm uvedené mají cyklický

charakter se zaměřením na jednotlivé věkové skupiny žáků nebo se jedná o jednorázové akce. Problematika prevence je zahrnuta i do učiva jednotlivých předmětů příslušných ročníků. Škola má vypracovány konkrétní metodické postupy pro řešení výskytu sociálně patologických jevů v jednotlivých oblastech.

Z vnějších kontaktů je nejvíce využívána spolupráce s pedagogicko-psychologickou poradnou, oddělením sociálně právní ochrany v místě bydliště žáků, městskou a státní policií. Rodičovská veřejnost je s danou problematikou seznamována na třídních schůzkách a prostřednictvím čtvrtletního hodnocení žáků v žákovských knížkách. Spolupráce s rodiči má rozdílnou úroveň. V některých případech je negativně ovlivňována nízkou sociální úrovní rodin.

Součástí prevence je i využívání volného času žáků dostatečně pestrou nabídkou zájmových útvarů, jednorázových aktivit a akcí v průběhu školního roku. Žáci se zároveň zapojují do zájmových aktivit, nabízených *Oblastní charitou* v Třebíči, *Občanským sdružením Střed* a nízkoprahovým zařízením pro děti a mládež *Klub Hájek*.

Atmosféra ve škole je vstřícná, vztahy mezi učiteli a žáky jsou dobré. Žáci i učitelé projevují silnou soudržnost se společenstvím školy.

Škola ojediněle, ale prokazatelně důsledně a fundovaně řeší případy záškoláctví, šikany a kouření. Kontrolou povinné dokumentace bylo zjištěno, že škola se danou problematikou pravidelně zabývá a aktivně provádí screening problémových žáků. Systém primární a sekundární prevence je funkční.

Celkově je oblast prevence sociálně patologických jevů hodnocena jako vynikající.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. *Zřizovací listina* ze dne 17. 6. 2003, čj. 045/05/01/ZK s přílohou č. 3 ze dne 29. 9. 2004,
2. *Rozhodnutí*, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení čj. 29 424/2001-21 ze dne 22. 1. 2002 s účinností od 18. 9. 2001,
3. *Protokol o provedení změny* čj. Sine/2004-21 ze dne 8. 9. 2004,
4. *Školní řád* bez čj., ze dne 1. 9. 2002,
5. *Organizační řád* RK-04-2002-03, př. 4/109 ze dne 31. 1. 2002,
6. *Výroční zpráva o činnosti* za období školního roku 2003/2004 ze dne 20. 9. 2004,
7. *Zpráva o stavu školy za školní rok 2003/2004*, bez čj.,
8. *Koncepce Speciálních škol Třebíč na období let 2003 – 2005* ze dne 5. září 2003, bez čj.,
9. *Přehled žáků zvláštní školy podle tříd*, třídy II., III., IV., V., VI.A, VI.B., VII.A, VII.B., VIII.A, VIII.B, IX., ve školním roce 2004/2005,
10. *Přehled pracovníků zvláštní školy* s účinností od 1. 9. 2004, bez čj.,
11. Personální dokumentace – doklady o nejvyšším ukončeném vzdělání pedagogických pracovníků vyučujících ve zvláštní škole ve školním roce 2004/2005,
12. Zápisy z jednání předmětové komise ve školním roce 2004/2005 ke dni kontroly,
13. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školním roce 2004/2005 ke dni kontroly,
14. *Plán výchovného poradce* 2004/2005 ze dne 2. 9. 2005, bez čj.,
15. *Minimální preventivní program Speciální školy Třebíč včetně Přílohy č. 1*, platný ve školním roce 2004/2005, nedatováno, bez čj.,

16. *Rozvrh hodin* – třídy II., III., IV., V., VI.A, VI.B., VII.A, VII.B., VIII.A, VIII.B, IX., pro školní rok 2004/2005,
17. *Třídní knihy* zvláštní školy (třídy II., III., IV., V., VI.B., VII.B., IX) – školní rok 2004/2005 ke dni kontroly.
18. *Plán hospitační činnosti na školní rok 2004/2005* ze dne 1. října 2004,
19. Hospitační a kontrolní záznamy ředitele ve školním roce 2004/2005,
20. Časový harmonogram projektu *Otevřená škola* – období září až červen 2004/2005,
21. Přehled omluvené a neomluvené absence žáků – školní rok 2003/2004 a 2004/2005 ke dni kontroly, bez čj.,
22. *Knihy úrazů* bez lékařského ošetření s účinností od 1. 9. 1998, bez čj.,
23. *Knihy úrazů* s lékařským ošetřením s účinností od 1. 9. 1998, bez čj.,
24. *Rozvrh dozorů pro školní rok 2004/2005*, nedatováno, bez čj.,
25. *Záznamy o šetření stížností* 2003/2004 a 2004/2005 ke dni kontroly, bez čj.,
26. *Přehled grantových zadání se zaměřením na problematiku prevence* ke dni kontroly,
27. *Zhodnocení práce školního preventisty za období školního roku 2003/2004*,
28. *Dotazník pro žáky se speciálními vzdělávacími potřebami*.

ZÁVĚR

Pedagogičtí pracovníci splňovali vzhledem k hospitovaným předmětům odbornou kvalifikaci a výuka byla vedena odborně správně. Důsledkem velmi dobré práce předmětové komise a na základě analýzy prováděné kontrolní činnosti ředitele školy pracují pedagogičtí pracovníci jako tým. Autoevaluace je prováděna cílevědomě a koncepčně.

Prostředí a prostory školy umožňují organizovat činnosti výchovně-vzdělávacího procesu se současným respektováním psychohygienických zásad. Uspořádání učeben, ve kterých probíhala výuka sledovaných předmětů, podporovalo formy a metody výuky, které vedou k rozvoji cílových kompetencí žáků. Materiálně-technické vybavení ve sledovaných předmětech vytváří předpoklady pro efektivní vzdělávání.

Organizace výchovně-vzdělávacího procesu plně respektuje psychohygienické zásady. Aplikované metody a formy práce vzdělávání umožňují kvalitní plnění vzdělávacích cílů. Výuka je věcně správná. Učitelé s žáky mají zformulována kritéria hodnocení, která všichni dodržují. Komunikace mezi učiteli a žáky při vyučování je vedena se vzájemným respektem.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
	Mgr. Eva Bekeová	Eva Bekeová

V Jihlavě dne 23. března 2005

Razítko

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004, o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona), může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. ČŠI, Mgr. Eva Bekeová, Zborovská 3, 586 01 Jihlava. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 23. 3. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení	Podpis
Jaroslav Matějka, ředitel školy	Jaroslav Matějka

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel- KÚ kraj Vysočina, OŠMS	2005-04-06	1101/05-11003
Rada školy	-----	---

Připomínky ředitelky školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
		Připomínky nebyly podány.